

E D I T U R A S C R I P T U M ®

Răul și dreptatea lui Dumnezeu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

WRIGHT, N.T.

Răul și dreptatea lui Dumnezeu / N.T. Wright. - Oradea: Scriptum, 2017

ISBN 978-606-8712-39-0

N. T. WRIGHT

RĂUL

ȘI

**DREPTATEA
LUI DUMNEZEU**

Editura Scriptum®
Oradea

Originally published in U.K. under the title
Evil and the Justice of God
by N.T. Wright
Copyright © 2006 by Nicholas Thomas Wright
Published by arrangement with
Society for Promoting Christian Knowledge, London, England

Ediția în limba română, publicată cu permisiune, sub titlul
Răul și dreptatea lui Dumnezeu
de N.T. Wright

© 2017 Editura Scriptum®
str. Lăpușului nr. 28, 410264 Oradea - Bihor
Tel./Fax/Robot: 0359-412.765, Tel./Robot: 0259-457.428
E-mail: scriptum@scriptum.ro
Pagina web: WWW.SCRIPTUM.RO

Toate drepturile rezervate asupra prezentei ediții în limba română.
Prima ediție în limba română.

Cu excepția situațiilor când se specifică altfel, toate citatele biblice folosite sunt traducerea
D. Cornilescu.

*Orice reproducere sau selecție de texte din această carte
este permisă doar cu aprobarea în scris a Editurii Scriptum, Oradea.*

ISBN 978-606-8712-39-0

Tiparul executat în U.E.

*În memoria celor care au murit
la New York și Washington în 11 septembrie 2001;
pe țărmurile Oceanului Indian în decembrie 2004;
în New Orleans și pe Coasta Golfului în august 2005;
și în Pakistan și Cașmir în octombrie 2005.*

CUPRINS

<i>Prefață</i>	9
1 Răul rămâne un cuvânt format din patru litere:	
Noua problemă a răului	13
Introducere	13
Noua problemă a răului	18
Noul nihilism: postmodernismul.....	27
În căutarea unei perspective nuanțate asupra răului.....	30
Concluzie	34
2 Ce poate face Dumnezeu în privința răului?	
O lume nedreaptă, un Dumnezeu drept?	37
Introducere	37
Înnoirea binecuvântării.....	40
Oameni ai soluției, oameni ai problemei	45
Robul Meu Israel, robul Meu Iov.....	53
Concluzie	60
3 Răul și Dumnezeul răstignit	63
Introducere	63
Recitirea evangheliilor	65
Confruntarea lui Isus cu răul.....	69
Perspectiva primilor creștini asupra înfrângerii răului	74
Rezultatele: ispășirea și problema răului	78

4 Să ne imaginăm că nu există răul:

Promisiunea lui Dumnezeu că lumea va fi eliberată	85
Introducere.....	85
Interludiu: identificarea puterilor	90
O lume în care nu există răul.....	96
Sarcinile intermediare.....	99
Educarea imaginației.....	105
Concluzie	107

5 Și ne izbăvește de cel rău:

Cum să mă iert pe mine, cum să-i iert pe alții	109
Introducere.....	109
Victoria finală a lui Dumnezeu asupra răului	113
Iertarea în prezent	121
Concluzie	135

PREFAȚĂ

După ce am lucrat timp de mai mulți ani la o carte voluminoasă despre înviere, am decis, la începutul anului 2003, să-mi îndrept atenția spre semnificația răstignirii lui Isus. Însă imediat ce am început să mă gândesc cum să abordez subiectul, mi-am dat seama că mai întâi trebuie să mă ocup de altceva. Când creștinii vorbesc despre ceea ce a realizat Isus prin moartea Sa, ei tratează de obicei crucea Lui ca pe un răspuns la problema răului sau ca pe un rezultat al răului. Însă ce este răul?

Aceeași întrebare mi-am pus-o și dintr-un motiv complet diferit. Între 11 septembrie 2001, când teroriștii au deturnat avioanele și au lovit Turnurile Gemene din New York și Pentagonul din Washington, și perioada în care am reflectat asupra crucii și problemei răului la începutul anului 2003, subiectul „răului“ a devenit dintr-odată unul fierbinte. George Bush a declarat că există o „axă a răului“ care trebuie înlăturată. Tony Blair, prim-ministrul britanic, a anunțat că sarcina politicianilor este să scape lumea de rău. Comentatorii de stânga și de dreapta și-au exprimat dubiile atât în legătură cu acest mod straniu

de analizare a problemei, cât și referitor la soluția propusă – dubii pe care războiul din Irak și consecințele lui le-au justificat din plin.

Mi-am transformat reflecțiile în patru discursuri pe care le-am rostit la Mănăstirea Westminster, unde lucram pe atunci, în prima jumătate a anului 2003. Apoi am încercat să fac un rezumat al tezei mele în cadrul unei emisiuni televizate, realizată de Blakeway Productions și difuzată pentru prima dată în Anglia pe Canalul 4, în ziua de Paște a anului 2005; înregistrarea acestei emisiuni poate fi procurată de la Blakeway (www.blakeway.co.uk). Le sunt foarte recunoscător lui David Wilson, realizatorul emisiunii, și lui Denys Blakeway însuși, pentru că au înțeles ce încercam să spun și m-au ajutat să comunic acest lucru într-un mediu foarte diferit. Cei care au văzut această emisiune și au fost intrigați de tot ceea ce nu am reușit să spun în cele 49 de minute care mi-au fost puse la dispoziție vor putea fi eventual îmbunați de versiunea mai complexă a mesajului, prezentată în această carte.

După ce am precizat toate acestea, nu pretind nicio clipă că am realizat aici o tratare exhaustivă sau măcar echilibrată a problemei răului sau mai ales a semnificației răstignirii lui Isus. Capitolul central al acestei cărți abordează moartea lui Isus dintr-un anumit unghi, pe care eu îl consider foarte eficient, dar sunt conștient de faptul că o tratare mai amănunțită a semnificației și a efectului mântuitor ale morții lui Isus ar trebui să ridice și să răspundă la mult mai multe întrebări decât cele pe care le-am atins eu, discutând pasaje biblice și idei teologice și filozofice pentru care nu există suficient spațiu aici. Însă eu sper că acest lucru va constitui cel puțin un punct de pornire pentru noi lucrări pe această temă.

În prima prelegere – acum primul capitol – am folosit ca unul dintre laitmotivele mele tabloul biblic al mării învolburate și neîmblânzite. Așa că am fost cu atât mai oripilat când, de Ziua Sfântului Ștefan în 2004, un tsunami a măturat țărmurile Oceanului Indian, distrugând oameni și comunități. Apoi, împreună cu restul lumii, am avut un sentiment teribil de déjà-vu, când uraganul Katrina a calamitat orașul New Orleans și o mare parte din coasta americană a Golfului Mexic în august, 2005. Când mi-am pus întrebarea cui ar trebui să-i fie dedicată această carte, nu m-am putut gândi la un răspuns mai bun

Prefață

decât cinstirea memoriei celor care au murit în aceste două dezastre și în cutremurele de după aceea din Pakistan și Cașmir și apoi a victimelor din 11 septembrie 2001. Ei ne aduc aminte de faptul că „problema răului“ nu este ceva ce noi vom putea „rezolva“ în această lume și de faptul că principala noastră sarcină nu este atât cea de a oferi răspunsuri la întrebări filozofice imposibile, cât cea de a arăta semne ale noii lumi pe care Dumnezeu o creează, pe baza morții lui Isus și prin puterea Duhului Său, chiar în mijlocul „acestui veac rău“.

N. T. Wright

AUCKLAND CASTLE

CAPITOLUL UNU

Răul rămâne un cuvânt format din patru litere: Noua problemă a răului

Introducere

În cerul nou și pe pământul nou, conform spuselor din Apocalipsa 21, nu va mai exista mare. Mulți oameni sunt dezamăgiți de acest lucru. Contemplarea mării, navigarea pe ea și înotul în apele ei constituie niște plăceri perene, cel puțin pentru cei care nu trebuie să-și câștige pâinea luptându-se cu obiceiurile ei înșelătoare și cu proastele ei dispoziții survenite în cele mai neașteptate momente. Fiind eu însumi un admirator al ei și un înotător ocazional, mă încercă și pe mine acest sentiment de surprindere și dezamăgire. Însă dacă privim dintr-o perspectivă biblică mai largă despre lume și viață, începem să înțelegem de ce stau lucrurile așa.

Marea, desigur, face parte din creația inițială. Într-adevăr, în Geneza 1 ea apare mai devreme decât uscatul, căci din ea au ieșit mai apoi atât uscatul, cât și animalele. Ea face parte din lumea despre care Dumnezeu a spus la sfârșitul primelor șase zile că este „foarte bună“. Dar deja în Geneza 6, odată cu derularea istorisirii vieții lui Noe, apele în creștere ale Potopului reprezintă o amenințare pentru întreaga lume creată de Dumnezeu, din calea căreia Noe și

menajeria lui plutitoare sunt salvați în urma avertismentelor harului lui Dumnezeu. Se pare că din însăși creația bună izvorăsc anumite forțe ale haosului, dirijate pentru a executa judecata lui Dumnezeu.

Apoi nu mai auzim nimic despre mare până când nu-i zărim pe Moise și pe israeliți stând în fața ei, goniți de egipteni și fiind la capătul puterilor lor. Dumnezeu croiește un drum prin mare pentru a-Și salva poporul și a judeca încă o dată lumea păgână; este aceeași poveste, oarecum, deși spusă acum într-un fel nou. Iar când poeții israeliți de mai târziu evocă acest moment decisiv și determinant din istoria poporului lui Dumnezeu, ei îl celebrează prin prisma vechilor mituri canaanene ale creației: IHVH este împărat peste potop (Ps. 29:10); când apele își înalță glasul, IHVH din înălțimi este mai puternic decât ele (Ps. 93:3 și urm.); apele L-au văzut pe IHVH și s-au speriat, așa că s-au dat înapoi (Ps. 77:16; 114:3, 5; IHVH este numele biblic al Dumnezeului lui Israel). Astfel, când psalmistul își descrie disperarea ca pe o cufundare până la gât în niște ape adânci, ca în Psalmul 69, acest lucru este afirmat într-un context în care IHVH este deja cunoscut ca Cel care domnește peste marea involburată și chiar o face să Îl laude (69:1, 34).^{*} Dar apoi, într-un pasaj care a avut o influență enormă asupra creștinismului timpuriu, descoperim în viziunea din Daniel 7 că fiarele care se războiesc cu sfinții Celui Preaînalt ies din mare. Marea a devenit locul întunecos, înfricoșător și amenințător din care iese răul, amenințând poporul lui Dumnezeu așa cum îi amenință un val uriaș pe cei care locuiesc în zona litoralului. Pentru poporul străvechiului Israel, care nu prea obișnuia să străbată mările, marea a ajuns să reprezinte răul și haosul, puterea întunecată care i-ar fi putut face poporului lui Dumnezeu ceea ce a făcut Potopul întregii lumi, dacă Dumnezeu nu avea să-i salveze așa cum l-a salvat pe Noe.

Este într-adevăr posibil (deși acest lucru ne-ar putea îndepărta de-a binelea de traseul nostru) ca unul dintre motivele pentru care iubim marea să fie faptul că putem să-i contemplăm puterea enormă și energia nepotolită de la o distanță sigură, ca și cum am viziona un film

^{*} Vezi și Psalmii 24:2; 33:7; 46:2; 65:5, 7; 66:6; 68:22; 74:13; 89:9; 95:5; 98:7; 104:25.

de groază. În schimb, atunci când alegem să navigăm sau să înotăm în apele ei, putem să-i folosim această forță fără să fim înghițiți de ea. Bănuiesc că există deja o mulțime de teze de doctorat care tratează procesele psihologice care au loc atunci când facem aceste lucruri, însă nu le-am citit. Firește că încântarea noastră s-ar transforma în oroare dacă atunci când am sta și am privi valurile ar apărea brusc un tsunami și s-ar prăbuși peste noi, așa cum și plăcerea cu care privim un film cu gangsteri s-ar transforma în panică dacă vreo doi tâlhari înarmați până în dinți ar ieși din ecran și ne-ar amenința în timp ce stăm cuminți într-o sală de cinema, vizionând un film. Marea și filmul, privite de la o distanță sigură, ne pot face să spunem: „Da, probabil că răul există; poate că există haos pe undeva; dar cel puțin, slavă cerului! noi suntem bine, noi nu suntem amenințați direct de el.” Și poate că ne spunem, de asemenea: „Da, probabil că răul există și în noi; poate că există și în adâncul ființei noastre forțe ale răului și ale haosului de care suntem doar vag conștienți, însă ele sunt sub control, zidul făcut din valuri va ține, iar polițiștii îi vor prinde pe gangsteri în cele din urmă.”

Firește, în filmele din ultimele vreo două decenii s-ar putea ca lucrurile să nu meargă prea bine, ceea ce ne spune câte ceva despre felul în care percepem acum răul, atât în lume, cât și în noi înșine. Această percepție și încercarea creștinilor de a înțelege, de a critica și de a aborda problema răului constituie subiectul acestei cărți. La început, am dorit să scriu ceva despre semnificația răstignirii lui Isus; după ce am scris pe larg despre învierea Lui, acesta mi s-a părut subiectul potrivit pentru a păstra un echilibru. Dar cu cât m-am gândit mai mult la acest lucru, cu atât am înțeles mai bine că pentru a putea vorbi cu tâlc despre cruce, trebuie să vorbești măcar puțin despre rău, problema pe care în teologia clasică crucea o rezolva în mod decisiv.

Dar în momentul în care am început să mă gândesc la problema răului, am înțeles că acest subiect este unul nimerit, ca să nu spun arzător. Toată lumea vorbește despre problema răului. După 11 septembrie 2001, președintele Bush a declarat că există undeva în univers o „axă a răului” și că noi trebuie să-i găsim pe oamenii răi și să-i împiedicăm să mai facă rău. Tony Blair a declarat plin de ambiție